

«زن و مطالعات خانواده»

سال هفدهم - شماره شصت و یکم، پاییز ۱۴۰۲

ص ص: ۷-۳۶

نقش پیش‌بینی کننده حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه در پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی در پرستاران زن متأهل

مهدی شریفی<sup>۱</sup>

حمزه اکبری<sup>۲</sup>

عزیزالله کرمی<sup>۳</sup>

محدثه قربانی<sup>۴</sup>

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۴/۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱/۱۶

چکیده

تحقق سلامت خانواده مشروط به سلامت روانی بین اعضای آن و داشتن روابط سالم و سازگار با یکدیگر بویژه بین زوجین است. بر این اساس هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی پرستاران زن متأهل بر اساس حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری شامل کلیه پرستاران زن متأهل بیمارستان‌های آموزشی شهر گرگان در سال ۱۴۰۰ بوده‌اند که تعداد ۱۶۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از مقیاس سخت‌رویی خانوادگی ماریلین و همکاران (۱۹۹۶)، مقیاس حل مسأله هیپنر و پترسون (۱۹۸۲) رفتارهای فداکارانه هارپر و فیگرس (۲۰۰۸) استفاده شد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که بین اعتماد به حل مسأله، سبک گرایشی، کنترل شخصی و حل مسأله با سخت‌رویی خانوادگی رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد. بعلاوه، بین سخت‌رویی خانوادگی با ادراک رفتارهای فداکارانه رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که ادراک رفتارهای فداکارانه و حل مسأله به ترتیب بیشترین توانایی را برای پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی دارند. بنابراین نظر به نتایج پژوهش امید می‌رود که متخصصین حوزه خانواده جهت افزایش

۱. کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد آزاد شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، آزادشهر، ایران. (نویسنده مسئول) (Hamze.akbari@gmail.com)

۳. مربی، گروه روان‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران

۴. مربی، گروه روان‌شناسی، واحد بندرگز، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرگز، ایران

سخت‌رویی خانوادگی به نقش حل‌مسأله و رفتارهای فداکارانه توجّه نمایند. واژه‌های کلیدی: سخت‌رویی خانوادگی، حل مسأله، ادراک رفتار فداکارانه، پرستاران.

#### مقدمه

پرستاران با شخصیت‌های گوناگونی وارد محیط کار می‌شوند و در طول زندگی شغلی به صورت روزمره رویدادهای متنوعی را تجربه می‌نمایند. به علت سختی کار، عدم تجانس بین ایده‌آل‌ها و واقعیات زندگی شخصی و شغلی و همچنین ماهیت وظایف (نقص تجهیزات، محیط آکنده از درد و رنج و غم و اندوه) و مواجهه با بیماران و گاهی عدم کفایت هنگام مواجهه با آنان و در نتیجه فشار کاری، حرفه‌ی پرستاری به خودی خود می‌تواند به عنوان نخستین منبع استرس در بین آنان محسوب گردد (نوری، کعبی و نعامی، ۱۳۹۷). از جمله متغیرهای اثرگذار در احساس بهزیستی روانی و در نتیجه افزایش کیفیت زندگی در بین پرستاران سخت‌رویی خانوادگی است که می‌تواند به عنوان یک عامل تعدیل‌کننده استرس و همچنین به عنوان یک سپر محافظ در برابر فشارهای زندگی قلمداد گردد (کوپر<sup>۱</sup>، ۲۰۲۱). سخت‌رویی خانوادگی یکی از شاخص‌های مهم تضمین‌کننده کیفیت زندگی و سلامت روانی است (خجسته‌مهر و همکاران، ۱۳۹۳). سرسختی خانوادگی قدرت و توانایی جمعی خانواده در حل بحران‌های زندگی و و حمایت اجتماعی افراد در درون خانواده از یکدیگر در طول زمان است (ون راین<sup>۲</sup> و همکاران، ۲۰۱۱؛ هوانگ<sup>۳</sup> و همکاران، ۲۰۱۹). سرسختی خانوادگی، حمایت اجتماعی بالاتری را سبب می‌شود و این مسأله به نوبه خود سازگاری افراد را در مواقع بحران افزایش داده، ارزیابی‌های منفی را کاهش و پاسخ‌های استرس‌زای ناهماهنگ و غیر واقعی نسبت به موقعیت در بین اعضای خانواده را تا حدود زیادی از بین می‌برد (شاین<sup>۴</sup> و همکاران، ۲۰۱۹). مطابق بررسی‌های بعمل آمده، سرسختی خانوادگی، نیرویی درونی و پایدار در بین اعضای خانواده است که به آنها این توانایی را می‌دهد که برای مشکلات‌شان با همکاری یکدیگر راه‌حلی را پیدا کنند، به تغییرات به عنوان فرصت‌هایی برای رشد بنگرند و نه تهدید، و این احساس را داشته باشند که توانایی تسلط بر حوادث و چالش‌های زندگی را دارند (داست<sup>۵</sup>، ۲۰۲۱). مطابق این رویکرد، به هنگام مواجهه با رویدادهای آسیب‌زا و چالش‌آفرین، اعضای خانواده به مثابه یک تیم برای مقابله با مشکل عمل می‌نمایند که این موضوع موجب بهبود کارکرد خانواده و پاسخ مثبت به موقعیت شده، از مشکلات آتی بیشتر جلوگیری و افراد را در برابر آثار مخرب واقعه چالش‌زا در امان می‌دارد (کرشاو<sup>۶</sup> و همکاران، ۲۰۰۴؛ وایس<sup>۷</sup> و همکاران، ۲۰۱۳). تحقیقات نشان داده‌اند در خانواده‌هایی که ارتباط میان اعضا و تعاملات خانواده بر اساس نزدیکی، صمیمیت

- 
- 1 . Cooper
  2. Van Ryn
  - 3 . Huang
  4. Shin
  - 5 . Dust
  6. Kershaw
  7. Weiss

و تفاهم بین افراد استوار است همه اعضا نسبتاً علیه فشارهای زندگی مقاوم و مصون هستند (سورنتون<sup>۱</sup>، ۲۰۱۸).

مطابق پژوهش‌های اخیر روان‌شناختی در حوزه خانواده، ناتوانی در حل مسائل و تعامل‌های آسیب‌زای خانوادگی یکی از مهمترین عواملی می‌باشد که در علت‌شناسی مشکلات و ناراضی‌های زناشویی به آن اشاره شده است. فقدان مهارت در حل تعارض<sup>۲</sup>، باعث می‌شود که نزاع‌ها و تعارض‌های حل نشده که در طی ارتباطات زوجین شکل گرفته‌اند روی هم انباشته شوند و نهایتاً باعث خطر افزایش ابتلا به اختلالات روان‌شناختی<sup>۳</sup> گردد (کندال<sup>۴</sup>، ۲۰۱۶). تاکید بر تعامل و حل مسأله در خانواده، موجب افزایش رفتارهای مثبت و خوشایند، بهبود ارتباط، ایجاد تغییر در الگوهای زیان‌بخش و همچنین کمک به پایداری خانواده در شرایط و موقعیت‌های چالش برانگیز می‌گردد (کلات و گریف<sup>۵</sup>، ۲۰۱۵). مطابق نتایج پژوهش بهمنی و همکاران (۱۳۹۵) خانواده‌هایی که تعامل مناسب‌تری دارند و از شیوه‌های مطلوب و مؤثرتری در حل تعارض بهره می‌برند، که این مسأله به نوبه خود موجب بهبود حمایت اجتماعی افراد خانواده از یکدیگر شده، سازگاری افراد را افزایش داده، ارزیابی‌های منفی را کاهش و پاسخ‌های استرس‌زای ناهماهنگ و غیر واقعی نسبت به موقعیت‌های مبهم را در بین اعضای خانواده تا حدود زیادی از بین می‌برد. بر این اساس حل مسأله به شیوه صحیح می‌تواند طاقت و توان خانواده در برابر مشکلات را افزایش دهد. حل مسأله فرایندی شناختی-رفتاری<sup>۶</sup> است که افراد به واسطه آن استراتژی‌های مؤثر برای مقابله با موقعیت‌های مشکل یا مسأله را در زندگی روزمره شناسایی و کشف می‌کنند (دایتز<sup>۷</sup> و همکاران، ۲۰۱۵). هاشمی، کوشش و اسکندری (۱۳۹۴) در پژوهشی دریافتند که بین سخت‌رویی با سلامت روانی و حل مسأله رابطه مثبت وجود دارد و این رابطه با سبک اسنادی متمرکز شده است و به هر میزانی که زوجین و اعضای خانواده از مهارت‌های حل مسأله بالاتری برخوردار باشند، به همان میزان احتمال می‌رود سخت‌رویی خانوادگی افزایش می‌یابد. از سوی دیگر، تضاد منافع در بین اعضای خانواده و همچنین در زندگی زناشویی اجتناب‌ناپذیر است. یکی از راهبردهای مفید در این زمینه چشم‌پوشی از منافع خود به نفع منافع دیگری و به جهت ارتقای سلامت و رفاه بین زوجین و میان افراد خانواده است که از آن به عنوان رفتارهای فداکارانه یاد می‌شود (راپل و کرون<sup>۸</sup>، ۲۰۱۲؛ تانگ<sup>۹</sup> و همکاران، ۲۰۱۴). در این‌گونه روابط اعتماد و تعهد<sup>۱۰</sup> به طور مداوم حفظ می‌شود و هر روز گسترش پیدا می‌کند و افراد به این باور می‌رسند که این نوع رابطه یکی از الزامات خاص،

- 
1. Thornton
  2. Conflict Resolution
  3. Psychological disorders
  4. Kendall
  5. Cloete & Greeff
  6. Cognitive-Behavioral
  7. Deitz
  8. Ruppel & Curran
  9. Tang
  10. Commitment

منحصر به فرد و معرف رابطه مادام‌العمر در زندگی است (گری و ایمپت<sup>۱</sup>، ۲۰۱۸). فداکاری به دو حالت فعال<sup>۲</sup> یا منفعلانه<sup>۳</sup> انجام می‌گیرد. فداکاری فعال به معنای انجام رفتارهایی است که زوجین به منظور دستیابی به نتیجه مثبت انجام می‌دهند و این نوع رفتارها موجب رضایت و افزایش کیفیت زندگی می‌گردد و فداکاری منفعلانه به معنای صرف نظر کردن از انجام فعالیت و رفتارهای دلخواه از طرف هر یک از افراد و به منظور آسایش رفاه شریک زندگی یا حفظ رابطه است و نسبت به فداکاری فعال، لذت، خوشی و رضایت کمتری را در پی دارد (هاپر و فیگرز<sup>۴</sup>، ۲۰۰۸؛ ریموو<sup>۵</sup> و همکاران، ۲۰۱۵؛ راپل و کروان<sup>۶</sup>، ۲۰۱۲). مطابق پژوهش‌ها رفتارهای فداکارانه همچنین موجب تصور مثبت زوجین از یکدیگر، تقویت اعتماد بین ایشان، ایجاد حس مراقبت از یکدیگر در مواقع چالش‌زا، تقویت احساسات مثبت شرکای زندگی نسبت به یکدیگر، تحقق آرزوهای فردی و همچنین احساس شادی و لذت در آنها می‌گردد (آماتو<sup>۷</sup>، ۲۰۱۲؛ کوران<sup>۸</sup> و همکاران، ۲۰۱۶).

مطابق پژوهش‌های ایمپت و همکاران (۲۰۱۴) ایجاد شبکه پایدار از وظایف وابسته به هم در ازدواج و خانواده یک فرایند طولانی‌مدت است که موجب بروز حس وابستگی متقابل همسران گردیده و آنان را در جهت انجام رفتارهای فداکارانه در مواقع لزوم ترغیب می‌نماید. همچنین لوپس<sup>۹</sup> و همکاران (۲۰۰۶) و گوپتا<sup>۱۰</sup> و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند که ادراک رفتارهای فداکارانه از سوی همسر و سایر اعضای خانواده می‌تواند موجب تداوم زناشویی، اعتماد به نفس به هنگام مواجهه با مشکلات، احساس قدرت و سلامت گردد و خانواده را از حیث کارکردی کارآمدتر نماید. بنابراین با توجه به اهمیت سخت‌رویی خانوادگی و نقش انکارناپذیر این ویژگی در حمایت از افراد خانواده در موقعیت‌های پیچیده و چالش‌آفرین می‌توان نتیجه گرفت که با آگاهی از عواملی که بر سخت‌رویی خانوادگی تأثیر دارند، بتوان جهت افزایش سخت‌رویی خانوادگی افراد بویژه پرستاران برنامه‌ریزی دقیقی کرد. با توجه به نتایج گزارش شده در تحقیقات مختلف که تعامل مناسب افراد در درون خانواده بر سلامت فردی مؤثر است و این که پرستاران در محل کار با عوامل تنش‌زای مختلف ناشی از الزامات شغلی مواجه هستند و همچنین در محیط خانه به علت تعدد نقش‌ها بطور مستقیم و غیرمستقیم در معرض آسیب‌های جسمانی و روانشناختی قرار دارند، شناخت عوامل درون خانواده مرتبط امر ضروری به نظر می‌رسد تا از یافته‌های آن بتوان برای ارائه پیشنهادها کاربردی جهت پیشگیری از کاهش کیفیت مراقبت‌ها و نیز هدر رفتن نیروهای

- 
1. Gere & Impett
  2. Active Sacrifice
  3. Passive Sacrifice
  4. Harper & Figuerres
  5. Raymo
  6. Ruppel & Curran
  7. Amato
  8. Curran
  9. Lewis
  10. Gupta

عظیم انسانی بهره جست. بنابراین با عنایت به موارد فوق و همچنین کمبود پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه در داخل کشور بویژه در بین جامعه پرستاران تاکنون، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی بر اساس حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه در پرستاران متأهل انجام گرفته و در صدد پاسخ‌گویی به این سؤال است که آیا سخت‌رویی خانوادگی پرستاران بر اساس حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه قابل پیش‌بینی است؟

### روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه پرستاران زن متأهل بیمارستان‌های آموزشی شهر گرگان بود که بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۱۶۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردیدند. قبل از اجرای پژوهش، ماهیت و هدف پژوهش برای شرکت‌کنندگان تشریح شد و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات به دست آمده از آنها محرمانه بوده و نتایج پژوهش بدون قید نام آنها منتشر خواهد گردید.

### ابزار پژوهش

**پرسشنامه سخت‌رویی خانوادگی:** این مقیاس توسط مک کوبین (۱۹۹۶) طراحی شده و شامل ۲۰ سؤال است که بر اساس مقیاس چهار درجه‌ای از کاملاً غلط (۰) تا کاملاً درست (۳) تنظیم گردیده است. این مقیاس شامل سه خرده مقیاس تعهد (توانمندی و همکاری به هنگام مواجهه با عامل استرس‌زا) (۸ آیتم)؛ کنترل (احساس کنترل خانواده بر وقایع زندگی و عوامل استرس‌زا) (۶ آیتم)، و چالش (توانمندی و تمایل به یادگیری در شرایط استرس‌زا) (۶ آیتم) می‌باشد. کمترین نمره در این مقیاس صفر و بیشترین امتیاز ۶۰ می‌باشد. کسب امتیاز بیشتر در هر یک از نمونه‌ها نشان دهنده سخت‌رویی خانوادگی بالاتری می‌باشد. در پژوهش ویس و همکاران (۲۰۱۳) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۸۲ به دست آمد. در پژوهش محمودی (۱۳۹۲) پایایی کل پرسشنامه به روش بازآزمایی به فاصله دو هفته و در نمونه ۱۲۰ نفری ۰/۸۸ گزارش شد. همچنین آلفای کرونباخ به دست آمده در پژوهش محزون‌زاده بوشهری (۱۳۹۵) ۰/۸۶ بود. در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ محاسبه گردید.

**مقیاس پرسشنامه حل مسأله هیپر و پترسون:** این مقیاس توسط هیپر و پترسون (۱۹۸۲) تدوین و شامل ۳۵ ماده می‌باشد. در این پرسشنامه افراد بر اساس مقیاس لیکرت به پرسش‌ها پاسخ می‌دادند که درجه‌بندی آن عبارتند از ۱- کاملاً موافقم ۲- موافقم ۳- اندکی موافقم ۴- اندکی مخالفم ۵- مخالفم ۶- کاملاً مخالفم. این پرسش‌نامه دارای ۳ زیر مقیاس شامل اعتماد به حل مسأله با ۱۱ عبارت (سوالات ۱-۱۰-۱۱-۱۲-۱۹-۲۳-۲۴-۲۷-۳۳-۳۴-۳۵)، سبک گرایش با ۱۶ عبارت (سوالات ۱-۲-۳-۴-۶-۷-۸-۱۳-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۲۰-۲۱-۲۸-۳۰-۳۱)، کنترل شخصی با ۵ عبارت (۳-۱۴-۲۵-۲۶-۳۲) و عبارات اضافی شامل سوالات ۹-۲۲-۲۹ می‌باشد. همچنین سوالات ۱-۲-۳-۴-۱۱-۱۳-۱۴-۱۵-۱۷-۲۵-۲۶-

۳۲-۳۴ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. نمره بالاتر در این پرسشنامه نشان‌دهنده ناتوانی فرد در حل مسأله می‌باشد. پرسشنامه حل مسأله با چندین نمونه از آزمودنی‌ها تنظیم و آزمایش شده‌است. همسانی درونی نسبتاً بالایی با مقادیر آلفا بین ۰/۷۲ تا ۰/۸۵ در خرده مقیاس‌ها اعتماد به حل مسأله ۰/۷۲، سبک گرایش ۰/۸۵، کنترل شخصی ۰/۹۰ برای مقیاس کلی دارد (هپنر و پترسن، ۱۹۸۲). پایایی بازآزمایی نمره کل پرسشنامه در فاصله دو هفته در دامنه‌ای از ۰/۸۳ تا ۰/۸۹ گزارش شده که بیانگر این است که پرسشنامه حل مسأله ابزاری پایا برای سنجش توانایی حل مسأله است و آلفای کرونباخ به دست آمده در پژوهش محزون زاده بوشهری (۱۳۹۵) ۰/۸۶ بود. روایی آزمون به وسیله سازندگان آزمون در حد قابل قبول گزارش شده‌است.

**پرسشنامه رفتارهای فداکارانه:** جهت ارزیابی رفتارهای فداکارانه نمونه مورد نظر از پرسشنامه رفتارهای فداکارانه هارپر و فیگرس (۲۰۰۸) استفاده گردید. این پرسشنامه توسط هارپر و فیگرس (۲۰۰۸) تهیه شده‌است و یک ابزار ۵۰ سؤالی است که ۲۵ سؤال اول در برگیرنده رفتارهای فداکارانه خود فرد و ۲۵ سؤال دوم در برگیرنده ادراک فرد از رفتارهای فداکارانه شریک زندگی‌اش می‌باشد که در این پژوهش از بخش دوم پرسشنامه استفاده شد. آزمودنی با استفاده از یک درجه‌بندی از نوع لیکرت در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) به سؤالات جواب می‌دهد. فیگرس (۲۰۰۸)، در بررسی خود پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ برای شوهران ۰/۸۴ و برای همسران ۰/۸۱ عنوان کرده‌است. کاوند (۱۳۹۰)، در پژوهش خود با استفاده از یک نمونه با حجم ۶۰ نفر (سی زوج) پایایی این مقیاس را با روش آلفای کرونباخ محاسبه کرد که ضریب پایایی ادراک رفتارهای فداکارانه همسر از دید زنان ۰/۹۲ به دست آورد. سلطان زاده (۱۳۹۱)، هم در پژوهش خود ضریب پایایی ادراک رفتارهای فداکارانه همسر را در زنان ۰/۹۲ گزارش کرد. جهت تحلیل داده‌ها علاوه بر آمار توصیفی (شامل حداقل و حداکثر نمرات، فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد) از آمار استنباطی (ضریب همبستگی، تحلیل رگرسیون) به تناسب استفاده شد. برای این منظور از نرم افزار SPSS-21 استفاده شد.

### یافته‌ها

بر اساس نتایج از ۱۶۰ نفر مشارکت‌کننده در این مطالعه ۱۲۵ نفر (۷۸/۱۲) دارای مدرک کارشناسی و ۳۵ نفر (۲۱/۸۸) دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر بودند. بیشترین فراوانی پاسخ دهندگان با تعداد ۷۳ نفر (۴۵/۶۲) مربوط به بازه سنی ۲۵-۳۰ سال و کمترین فراوانی با تعداد ۱۰ نفر (۶/۲۵) مربوط به بازه سنی ۵۵-۵۰ سال بود. یافته‌های توصیفی مربوط به میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش و همچنین بررسی نرمال بود. داده‌ها در جدول ۱ گزارش شده‌است. با توجه به اینکه مقدار چولگی و کشیدگی در تمامی متغیرهای سخت‌رویی خانوادگی بر اساس حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه بین ۲- و ۲+ قرار داشت، لذا می‌توان گفت که توزیع نمرات کلیه متغیرهای مورد مطالعه از شکل نرمال برخوردار بودند.

**جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیر سخت‌رویی خانوادگی، حل مسأله و ادراک رفتارهای فداکارانه**

متغیر	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
تعهد	۳	۲۵	۱۴/۶۵	۵/۷۱	-۰/۴۸۵	-۰/۷۸۴
چالش	۷	۱۸	۱۲/۸۲	۲/۶۲	-۰/۳۶۲	-۰/۰۲۳
کنترل	۴	۱۲	۷/۹۱	۱/۵۷	-۰/۴۱۱	۱/۲۴۴
سخت‌رویی خانوادگی	۱۳	۵۴	۳۵/۳۸	۸/۵۸	-۰/۷۵۹	-۰/۲۳۴
اعتماد به حل مسأله	۱۱	۴۱	۲۳/۰۸	۶/۵۸	-۰/۴۴۲	-۰/۶۱۸
سبک‌گرایش	۲۴	۶۹	۴۵/۰۷	۸/۷۱	-۰/۴۴۵	-۰/۵۰۶
کنترل شخصی	۶	۲۴	۱۳/۳۰	۳/۶۳	-۰/۵۹۱	-۰/۳۰۱
حل مسأله	۴۷	۱۱۸	۸۱/۴۵	۱۶/۰۷	-۰/۲۵۵	-۰/۹۱۹
ادراک رفتارهای فداکارانه	۴۲	۶۴	۵۲/۴۲	۳/۳۶	-۰/۲۴۵	۱/۱۱۳

**جدول ۲: ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین حل مسأله با سخت‌رویی خانوادگی**

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
اعتماد به حل مسأله	۱							
سبک‌گرایش	۰/۳۸**	۱						
کنترل شخصی	۰/۸۳**	۰/۵۴**	۱					
حل مسأله	۰/۸۴**	۰/۸۲**	۰/۹۲**	۱				
تعهد	-۰/۳۴**	-۰/۱۷*	-۰/۳۴**	-۰/۳۰**	۱			
چالش	-۰/۲۲**	-۰/۲۸**	-۰/۲۵**	-۰/۲۸**	-۰/۵۰**	۱		
کنترل	-۰/۳۰**	-۰/۳۳**	-۰/۳۳**	-۰/۳۵**	-۰/۵۰**	۰/۸۷**	۱	
سخت‌رویی خانوادگی	-۰/۳۵**	-۰/۲۵**	-۰/۳۷**	-۰/۳۶**	-۰/۹۱**	۰/۸۱**	۰/۷۸**	۱

برای آزمون روابط بین متغیرهای سخت‌رویی خانوادگی، حل مسأله و ادراک رفتارهای فداکارانه از ضرایب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ و ۳ آورده شده‌است. تحلیل آماری نشان داد که شرایط استفاده از ضریب همبستگی پیرسون شامل نرمال بودن توزیع نمرات دو متغیری، خطی بودن رابطه دو متغیری، و فقدان داده‌های پرت، احراز شده‌است. نتایج مندرج در جدول ۲ همبستگی معنی‌داری بین حل مسأله با

سخت‌رویی خانوادگی در پرستاران زن متأهل نشان می‌دهد و بین سخت‌رویی خانوادگی با اعتماد به حل مسأله (-۰/۳۵)، سبک‌گرایش (-۰/۲۵)، کنترل شخصی (-۰/۳۷) و حل مسأله (-۰/۳۶) رابطه معکوس و معنی‌داری وجود دارد. همچنین نتایج مندرج در جدول ۲ همبستگی معنی‌داری بین ادراک رفتارهای فداکارانه با سخت‌رویی خانوادگی در پرستاران زن متأهل نشان می‌دهد و بین ادراک رفتارهای فداکارانه (-۰/۳۶) با سخت‌رویی خانوادگی همبستگی معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۳: ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین ادراک رفتارهای فداکارانه با سخت‌رویی خانوادگی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵
ادراک رفتارهای فداکارانه	۱				
تعهد	۰/۳۴**	۱			
چالش	۰/۲۴**	۰/۵۱**	۱		
کنترل	۰/۳۴**	۰/۵۰**	۰/۸۷**	۱	
سخت‌رویی خانوادگی	۰/۳۶**	۰/۹۱**	۰/۸۱**	۰/۷۸**	۱

جهت تعیین سهم هر یک از متغیرها در پیش‌بینی سرسختی خانوادگی از تحلیل رگرسیون استفاده شد که نتایج در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: خلاصه مدل رگرسیون برای پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی براساس رفتارهای فداکارانه و حل مسأله

متغیر پیش‌بین	شاخص منبع	مجموع مجذورات	درجه‌زاد ی	میانگین مجذورات	F	معنی داری
ادراک رفتارهای فداکارانه	رگرسیون	۱۵۹۲/۰۸۸	۲	۱۵۹۲/۰۸۸	۲۴/۸۱۶	۰/۰۰۰
	باقیمانده	۱۰۱۳۶/۶۸۰	۱۵۸	۶۴/۱۵۶		
	کل	۱۱۷۲۸/۷۶۹	۱۵۹			
حل مسأله	رگرسیون	۲۵۵۹/۳۱۷	۲	۱۲۷۹/۶۵۹	۲۱/۹۱۰	۰/۰۰۰
	باقیمانده	۹۱۶۹/۴۵۱	۱۵۷	۵۸/۴۰۴		
	کل	۱۱۷۲۸/۷۶۹	۱۵۹			

با توجه به معنی‌دار بودن رگرسیون ضرایب مربوط به معادله پیش‌بینی در جدول ۵ ارائه گردیده است. قبل از اجرای آزمون رگرسیون پیش‌فرض‌های آن شامل نرمال بودن شکل توزیع نمرات متغیر ملاک،



بررسی باقیمانده‌ها از نظر همپراشی، بررسی وجود هم‌خطی (به وسیله آزمون تلورانس و VIF) و استقلال خطاها با استفاده از آزمون دوربین واتسن برای رفتارهای فداکارانه و حل مسأله بررسی شد و پیش‌فرض‌های استفاده از رگرسیون رعایت شد. آماره دوربین واتسن برابر با  $1/972$  بود که این مقدار در دامنه بین ۱ تا ۳، نشان از مستقل بودن خطاها داشته‌است. در مقادیر VIF در تمامی مسیر و متغیرها دارای تورم واریانس نبوده و همچنین ضریب تحمل بالا دارند، در نتیجه، مقدار ضریب تحمل بالا و تورم واریانس پایین، نشان دهنده عدم هم‌خطی بودن و مناسب بودن مدل رگرسیون است.

#### جدول ۵: ضریب همبستگی چندگانه، ضرایب رگرسیون، ضریب تعیین،

##### خطای استاندارد برآورد و هم خطی داده‌ها

گام‌ها	متغیرهای پیش‌بین	ضریب R	ضریب بتا	R <sup>2</sup>	خطای استاندارد برآورد	ضریب t	معنی داری	دوربین واتسون
۱	رفتارهای فداکارانه	۰/۳۶۸	۰/۳۰۴	۰/۱۳۶	۸/۰۱۰	۳/۵۰۷	۰/۰۰۱	۱/۹۷۲
۲	حل مسأله	۰/۴۶۷	-۰/۲۹۵	۰/۲۱۸	۷/۶۴۲	۲/۷۳۹	۰/۰۰۷	

بر پایه آنچه که در جدول ۵ ارائه شده، طی گام اول، متغیر ادراک رفتارهای فداکارانه (۰/۳۶۸) درصد بصورت انحصاری و افزوده در پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی نقش داشته‌است و در گام دوم متغیر حل مسأله (۰/۴۶۷) درصد بصورت انحصاری و افزوده در پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی نقش داشته‌است. مقادیر به دست آمده از آماره t نشان دهنده پیش‌بینی معنی‌دار متغیر سخت‌رویی خانوادگی می‌باشد. همچنین با توجه به مقادیر به دست آمده از (Beta) به ترتیب متغیر ادراک رفتارهای فداکارانه (۰/۳۰۴)، و متغیر حل مسأله (۰/۲۹۵) بر سخت‌رویی خانوادگی اثر دارند.

#### بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی پیش‌بینی سخت‌رویی خانوادگی بر اساس حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه در پرستاران زن متأهل بیمارستان‌های آموزشی شهر گرگان بود. در بررسی پیش‌بینی پذیری سخت‌رویی خانوادگی بر اساس حل مسأله، یافته‌ها حاکی از پیش‌بینی پذیری سخت‌رویی خانوادگی بر اساس حل مسأله در بین پرستاران بود. نتایج نشان داد بین مولفه‌های حل مسأله (اعتماد به حل مسأله، سبک گرایش، کنترل شخصی و حل مسأله) با مولفه‌های سخت‌رویی خانوادگی (تعهد، چالش و کنترل) رابطه معکوس و معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های این پژوهش با نتایج تحقیقات خجسته‌مهر و همکاران

(۱۳۹۴)، اجسی و گنکوز<sup>۱</sup> (۲۰۱۱) و محمدی و سودانی (۱۳۹۷) همسو می‌باشد. در تحلیل یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان این گونه بیان نمود مهارت حل مسأله به زوجین کمک می‌کند نسبت به مسائل نگرش واقع بینانه داشته و مشکلات را به عنوان یک مسأله یا چالش در نظر بگیرند و به دنبال راه حل مناسبی باشند که این مراحل خلق راه حل‌ها، ارزیابی سود و زیان هر مرحله، تصمیم‌گیری و انتخاب بهترین راه حل، در کنار همدیگر می‌تواند موجب افزایش صمیمیت و در نتیجه سخت‌روی زناشویی شود. در مقابل، حل مسأله به شیوه نامناسب و ناکارآمد باعث ایجاد رفتارهای منفی از قبیل سرزنش، کنایه، انتقاد و... می‌شود که این عوامل موجب افزایش دلخوری‌ها و نابسامانی‌ها در بین زوجین می‌شود که در نهایت به کاهش سازگاری و انعطاف‌پذیری منتهی می‌شود (وایس، ۲۰۱۳). همچنین حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی و مشارکتی خانواده در کنار داشتن مهارت فردی و بین فردی، موجبات ارتقای وضع سلامت فرد را فراهم می‌آورد. زیرا داشتن مهارت‌های بین فردی و درون فردی چون حل مسأله، موجبات تدابیر و تصمیم‌گیری درست را در مسایل فردی، اجتماعی و خانوادگی را فراهم می‌آورد. از طرفی باور داشتن به توانایی حل مسأله از جمله عواملی است که می‌توان به توانایی تشخیص و تعریف مشکلات، ارائه راه حل‌های مؤثر و مفید، تحقق بخشیدن و اعمال آنها به شیوه صحیح جهت حل مسأله را به دلیل ارتباطات و تعاملات اجتماعی بیشتر یاری دهد و موجبات سخت‌روی فرد را فراهم سازد (خجسته مهر و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین گرایش‌ها و اشتیاق فرد به حل مسأله و افزایش توانایی و درک ظرفیت‌های بالقوه سبب می‌گردد که، تلاش بیشتری برای بالفعل کردن توانایی خود و رفع مشکلات پیش رو در مسائل زناشویی انجام دهد که با نتیجه‌بخش بودن زحمات‌شان به زندگی با نگرش‌های مثبت نگاه می‌کنند و در زمان روبه رو شدن با مشکلات و سخت‌ها، سخت‌روی خود را نسبت به انجام و حل مشکل حفظ و تقویت کنند (شاین و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین افراد دارای مهارت کنترل شخصی حل مسأله در رو در رو شدن با وقایع و چالش‌های زندگی احساس استرس کمتر و بهزیستی بالاتری دارند، و به این به خاطر است که چنین افرادی روش‌های مؤثری را جهت مقابله هر چه بهتر با مشکلاتی که به طور روزمره با آن مواجه می‌شوند به کار می‌گیرند و این مسأله جدا از داشتن هوش شناختی در فرد می‌باشد. همچنین این افراد می‌توانند رفتارهای مفید و مؤثری در تعامل با افراد و اعضای خانواده خود بخصوص همسر به کار بگیرند و از این طریق حمایت عاطفی خوبی نیز دریافت نمایند. پس می‌توان نتیجه گرفت که حل مسأله با فشار روانی کمتر مرتبط می‌باشد و این خود توجه‌کننده خوبی برای ارتباط آن با سخت‌روی خانوادگی در زنان می‌باشد (قدم پور و همکاران، ۱۳۹۶).

همچنین، در بررسی پیش‌بینی‌پذیری سرسختی خانوادگی بر اساس ادراک رفتارهای فداکارانه، یافته‌ها حاکی از پیش‌بینی‌پذیری سرسختی خانوادگی بر اساس ادراک رفتارهای فداکارانه بود. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد بین مؤلفه‌های سخت‌روی خانوادگی (تعهد، چالش و کنترل) با ادراک رفتارهای فداکارانه

رابطه مستقیم و معنی‌داری وجود دارد. یافته‌های این پژوهش با نتایج تحقیقات لین، لی و چی<sup>۱</sup> (۲۰۱۷)، چایو و همکاران<sup>۲</sup> همسو می‌باشد. طبق نظریه وابستگی متقابل، در بافت تعاملی زندگی زناشویی، فداکاری یکی از زوجین در موقعیت‌های استرس‌زا و نیازهای‌شان با یکدیگر، سبب سخت‌رویی بیشتر و حفظ و بهبود کیفیت روابط زناشویی می‌شود. لذا از آنجایی که در زندگی زناشویی، زن نگرانی بیشتری در مورد هزینه و پاداش‌های خود در تعامل با شوهرش از خود نشان می‌دهد، زمانی که احساس کند شوهرش قادر است در موقعیت‌های دشوار، مبهم و مسائل روزمره زندگی خود را جای او گذاشته و از دید وی به مواضع زندگی می‌نگرد، احساس حمایت کرده و بیشتر احتمال دارد در زمان بروز مشکلات سخت‌رویی از خود نشان دهند (ژانگ و لی<sup>۳</sup>، ۲۰۱۵). همچنین توانایی درک زوجین از یکدیگر به خصوص در زمان تعارضات، سخت‌رویی خانوادگی بالا را پیش‌بینی می‌کند. بر این اساس مطابق با نظریه تبادل اجتماعی، هرگاه زن احساس کند کاری را که انجام می‌دهد نسبت به پاداش آن هزینه بالاتری را تقبل می‌شود، احساس عدم انصاف کرده و آن را ناعادلانه می‌بیند، در نتیجه ناراضی و ناخشنود می‌گردد. اما اگر زمانی که زن احساس کند همسرش او را درک کرده و قادر است دیدگاه او را در وضعیت‌های تعاملی و چالش برانگیز زندگی زناشویی بفهمد در این صورت همسر خود را به عنوان فردی حمایت‌گر در نظر گرفته و سیستم زناشویی را سیستمی پاداش دهنده فرض می‌کند که می‌تواند نسبت به هزینه و پاداش وی را در زندگی زوجی در حالت تعادل و توازن نگه دارد در نتیجه این احساس عدالت و انصاف، سخت‌رویی خانوادگی در زنان افزایش می‌یابد (لن<sup>۴</sup> و همکاران، ۲۰۱۷). براساس نظریه نقش ادراک در فداکاری، ادراک افراد از فداکاری، تعیین‌کننده مثبت یا منفی بودن نتیجه فداکاری برای آنهاست. ادراک فرد از رفتارهای فداکارانه خود که منجر به شادکامی همسرش می‌شود، احساس ارزشمند بودن را در فرد ایجاد می‌کند، این حس ارزشمندی به نوبه خود بر باورها در مورد خویشتن اعتقاد به اینکه می‌تواند رویدادهای زندگی را کنترل نماید افزایش می‌یابد و این مسأله به نوبه خود بر تعهد فرد با همسرش نیز تأثیرگذار است. چنین فردی تصویری مثبت از خود در ذهن دارد و رضایت بیشتری را در زندگی زناشویی تجربه می‌کند. ادراک فرد از فداکاری همسر خود، منجر به احساس نزدیکی عاطفی بیشتر آنان به یکدیگر می‌شود و بر دوام ارتباط زناشویی آنها تأثیرگذار است (خجسته مهر و همکاران، ۱۳۹۴). براساس نتایج برخی پژوهش‌ها زوجینی که رضایت بیشتری برای فداکاری نسبت به یکدیگر داشته‌اند، احتمال پریشانی‌ها و مشکلات ارتباطی و در آنان کمتر و میزان سخت‌رویی خانوادگی در آنها بیشتر است (استنلی<sup>۵</sup> و همکاران، ۲۰۰۶).

به طور کلی در زندگی مشترک گاهی یک مسأله حاد در زندگی بروز می‌کند. اگر زوجین یا حتی یکی از آنها سعی بر آن داشته باشند که به الگوهای ناکارآمد و غیر منطقی متوسل شوند نه تنها مسأله موجود

---

1 . Lin, Li, & Che

2 . Cao

3 . Zhang & Li

4 . Lan

5 . Stanley

حل نمی‌شود بلکه در مواقعی نیز مشکلاتی هم به آن اضافه می‌گردد، که این عوامل منجر به کاهش سازگاری و رضایت زناشویی آنها می‌شود. بنابراین برخورداری از الگوی کارساز برای حل مشکلات می‌تواند زندگی و روابط را رضایت بخش و سخت‌رویی را در تحمل شرایط سخت افزایش دهد. از سوی دیگر افرادی که تمایل به فداکاری در آنها بیشتر است، صمیمیت بیشتر، مهارت‌های حل مسأله بهتر و مشارکت بیشتر در فعالیت‌های روزمره را دارا می‌باشند. در عین حال رعایت انصاف در حق همسر و فداکاری و گذشت در روابط زناشویی خود باعث افزایش صمیمیت با همسر شده و می‌تواند آسایش همسر و در پی آن آسایش و رضایت از زندگی زناشویی را برای شخص به همراه داشته باشد پس این نکته می‌تواند دلیلی بر ارتباط مؤلفه‌های رفتارهای فداکاری زوجین به عنوان پیش‌بین‌های مؤلفه سخت‌رویی تلقی گردد.

به طور کلی از یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان کاربردهای نظری و عملی نتیجه‌گیری کرد. در سطح نظری این یافته‌ها بر نقش حل مسأله و ادراک رفتار فداکارانه در پیش‌بینی سرسختی خانوادگی تاکید می‌نماید. در سطح عملی با توجه به یافته‌های پژوهش مشخص می‌گردد که شیوه‌های حل مسأله و همچنین رفتار فداکارانه زوجین می‌تواند موجبات ارتباط نزدیک‌تر خانواده را فراهم نموده و در موقعیت‌های چالش برانگیز توانایی آنان در مقابله با شرایط را افزایش دهد. لذا پیشنهاد می‌شود در فرایند بهبودبخشی به روابط زوجین به تأثیر مهمی که شیوه حل مسأله و رفتار فداکارانه بر سرسختی خانوادگی دارد توجه شود. مهمترین محدودیت پژوهش حاضر این است که جامعه آماری این پژوهش گروهی از پرستاران زن متأهل بودند که به صورت تصادفی ساده انتخاب شدند؛ لذا در تعمیم این یافته‌ها به افراد دیگر باید احتیاط کرد. محدودیت دیگر اینکه از روابط به دست آمده بین متغیرها نمی‌توان برای استنباط علی استفاده کرد.

### تشکر و قدردانی

از افراد شرکت کننده در پژوهش حاضر و همچنین از پرستاران و کلیه عوامل بیمارستان‌های شهر گرگان که در اجرای این پژوهش یاری‌گر پژوهشگر بوده‌اند تشکر و قدردانی می‌گردد.

### تضاد منافع

هیچگونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نشده است.

### References

- Agnew, C. R., Van Lange, P. A., Rusbult, C. E., & Langston, C. A. (1998). Cognitive interdependence: Commitment and the mental representation of close relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(4), 939.
- Amato, P. R. (2012). Institutional, Companionate, and Individualistic Marriages. *Marriage at the Crossroads: Law, Policy, and the Brave New World of Twenty-First-Century Families*, 107.
- Bahmani, B., Ebrahimi, M., Seyadi, M. S., Rahimi, Z., & Naghiyae, M. (2015). The Role of Spiritual Attitude in Child-Rearing in Predicting the

- Psychological Hardiness of Mothers with Handicapped Children. *Iranian Rehabilitation Journal*, 13(2), 34-37.
- Cao, H., Fang, X., Fine, M. A., Ju, X., Lan, J., & Zhou, N. (2017). Sacrifice, commitment, and marital quality in the early years of Chinese marriage: An actor-partner interdependence moderation model. *Journal of Social and Personal Relationships*, 34(7), 1122-1144.
- Cloete, M., & Greeff, A. P. (2015). Family resilience factors in remarried families in South Africa and Belgium. *The Social Work Practitioner-Researcher*, 27(2), 187-203.
- Cooper, A. L., Brown, J. A., & Leslie, G. D. (2021). Nurse resilience for clinical practice: An integrative review. *Journal of Advanced Nursing*, 77(6), 2623-2640.
- Curran, M. A., Burke, T. J., Young, V. J., & Totenhagen, C. J. (2016). Relational sacrifices about intimate behavior and relationship quality for expectant cohabitators. *Marriage & Family Review*, 52(5), 442-460.
- Deitz, S. L., Anderson, J. R., Johnson, M. D., Hardy, N. R., Zheng, F., & Liu, W. (2015). Young romance in China: Effects of family, attachment, relationship confidence, and problem solving. *Personal Relationships*, 22(2), 243-258.
- Dunst, C. J. (2021). Family Hardiness and Parent and Family Functioning in Households with Children Experiencing Adverse Life Conditions: a Meta-Analysis. *International Journal of Psychological Research*, 14(2), 93-118.
- Egeci, I. S., & Gencoz, T. (2011). The effects of attachment styles, problem-solving skills, and communication skills on relationship satisfaction. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2324-2329.
- Gere, J., & Impett, E. A. (2018). Shifting priorities: Effects of partners' goal conflict on goal adjustment processes and relationship quality in developing romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(6), 793-810.
- Ghadampour, E., Yousefvand, L., & Radmehr, P. (2017). The efficacy of training program of relationship enrichment on the perception of self-sacrificing behaviors of one and one's husband and ambiguity tolerance among female students. *Family counseling and psychotherapy*, 7(24), 106-125.
- Gupta, R., Banerjee, P., & Gaur, J. (2012). Exploring the role of the spouse in expatriate failure: a grounded theory-based investigation of expatriate'spouse adjustment issues from India. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(17), 3559-3577.
- Harper, J., & Figuerres, K. (2008). Perception of sacrifice scale. Unpublished measure. Brigham Young University, Provo, UT.
- Hashemi, L., Kooshesh, Z., Eskandari, H. (2015). Role of family communication patterns in development of hardiness and academic self-efficacy in adolescents.

Paper presented at the Proceedings of the Multidisciplinary Academic Conference.

- Huang, Y., Huang, Y., Bao, M., Zheng, S., Du, T., & Wu, K. (2019). Psychological resilience of women after breast cancer surgery: a cross-sectional study of associated influencing factors. *Psychology, Health & Medicine*, 24(7), 866-878.
- Impett, E. A., Gere, J., Kogan, A., Gordon, A. M., & Keltner, D. (2014). How sacrifice impacts the giver and the recipient: Insights from approach-avoidance motivational theory. *Journal of personality*, 82(5), 390-401.
- Kendall-Tackett, K. A. (2016). *Depression in new mothers: Causes, consequences and treatment alternatives*: Routledge.
- Kershaw, T., Northouse, L., Kritpracha, C., Schafenacker, A., & Mood, D. (2004). Coping strategies and quality of life in women with advanced breast cancer and their family caregivers. *Psychology & health*, 19(2), 139-155.
- Khojasteh Mehr, R., Kerachian, M., & Shirali Nia, K. (2015). Mediating role of spouse's perception of sacrificing behaviors in the relationship between attachment styles and marital quality. *Journal of Family Psychology*, 1(2), 31-40.
- Lan, J., Li, X., Cao, H., Zhou, N., Lin, X., Deng, L., & Fang, X. (2017). Inequity of sacrifice and marital satisfaction in Chinese young couples. *Journal of Family Therapy*, 39(2), 169-192.
- Lewis, M. A., McBride, C. M., Pollak, K. I., Puleo, E., Butterfield, R. M., & Emmons, K. M. (2006). Understanding health behavior change among couples: An interdependence and communal coping approach. *Social science & medicine*, 62(6), 1369-1380.
- Lin, W.-F., Li, T.-S., & Chen, L. H. (2017). Sacrifice in a supportive marriage: Social support as a moderator buffers the negative effects of sacrifice in marriage. *Journal of Happiness Studies*, 18(2), 575-589.
- Mahmoudi, Sh (2013). *Comparison of Family Communication Patterns, Hardship and Organizational Commitment in Teachers with Internal and External Control Source*, M.Sc. Thesis, Payame Noor University: Tehran.
- Mohammadi, R., Sudani, M., & Abbaspur, Z. (2018). The lived experience of sacrifice in enduring marriages: A descriptive phenomenological psychological study. *journal of counseling research*, 17(65), 150-186.
- Kaabomeir, N., Safari, A., & Naami, A. (2018). The Moderating Role of Family Hardiness and Collective Efficacy in the Relationship of Work-Family Conflict with Occupational Success and Job Well-Being. *Industrial and Organizational Psychology Studies*, 5(1), 1-20.
- Raymo, J. M., Park, H., Xie, Y., & Yeung, W.-j. J. (2015). Marriage and family in East Asia: Continuity and change. *Annual Review of Sociology*, 41, 471-492.

- Ruppel, E. K., & Curran, M. A. (2012). Relational sacrifices in romantic relationships: Satisfaction and the moderating role of attachment. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(4), 508-529.
- Seidi, M., Fallah Tafti, A., Sadeghi, M, Rezaei, Kh. (2015). The role of attachment style and marital adjustment in family stubbornness. *Nasim Tandradi Quarterly*, 2 (1), 36-44.
- Shin, J. Y., Steger, M. F., Shin, D. W., Kim, S. Y., Yang, H.-K., Cho, J., . . . Park, J.-H. (2019). Patient-family communication mediates the relation between family hardiness and caregiver positivity: Exploring the moderating role of caregiver depression and anxiety. *Journal of psychosocial oncology*, 1-16.
- Stanley, S. M., Whitton, S. W., Sadberry, S. L., Clements, M. L., & Markman, H. J. (2006). Sacrifice as a predictor of marital outcomes. *Family process*, 45(3), 289-303.
- Tang, C.-Y., Curran, M., & Arroyo, A. (2014). Cohabitators' reasons for living together, satisfaction with sacrifices, and relationship quality. *Marriage & Family Review*, 50(7), 598-620.
- Thornton, M. S. (2018). Family hardiness, family coping, and marital satisfaction: A mixed methods online research study.
- Van Ryn, M., Sanders, S., Kahn, K., Van Houtven, C., Griffin, J. M., Martin, M., . . . Rowland, J. (2011). Objective burden, resources, and other stressors among informal cancer caregivers: a hidden quality issue? *Psycho-Oncology*, 20(1), 44-52.
- Weiss, J. A., Robinson, S., Fung, S., Tint, A., Chalmers, P., & Lunskey, Y. (2013). Family hardiness, social support, and self-efficacy in mothers of individuals with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(11), 1310-1317.
- Whitton, S. W., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2007). If I help my partner, will it hurt me? Perceptions of sacrifice in romantic relationships. *Journal of social and Clinical Psychology*, 26(1), 64-91.
- Zhang, H., & Li, T. (2015). The role of willingness to sacrifice on the relationship between urban Chinese wives' relative income and marital quality. *Journal of sex & marital therapy*, 41(3), 314-324.

**The predictive role of problem solving and the perception of self-sacrificing behavior in predicting Family Hardiness in Married Female Nurses**

*Mehdi Sharifi*  
*Hamze Akbari*  
*Azizallah Karami*  
*Mohadese Ghorbani*

The realization of family health is conditioned by mental health among its members and having healthy and compatible relationships, especially between couples. Therefore, the purpose of the present study was to predict family hardness based on problem-solving and perception of the sacrificial behavior of married female nurses. The research method was descriptive-correlational, and the statistical population included all married female nurses in Gorgan teaching hospitals in 2019 and 160 people were From this population based on convenience sampling by convenience sampling. Data were collected using the Marilyn et al. (1996) Family Hardness Scale, the Hepner-Peterson (1982) Problem-Solving Scale, and the Harper and Figers (2008) Sacrificing Behaviors Scale. The results of the Pearson correlation coefficient and multivariate regression analysis showed that there is a significant negative relationship between trust in problem-solving, attitude style, personal control, and problem-solving with family hardness. In addition, family hardness has a positive relationship with the perception of self-sacrificing behaviors. Also, the results showed that the perception of self-sacrificing behaviors and problem-solving have the highest ability to predict family hardness, respectively. Therefore, according to the results, it is hoped that family experts pay attention to the role of problem-solving and sacrificial behaviors to increase family hardness.